

סיכומי התנובות של המבכירות שהם יטו ב־1959/60

זו השנה החמישית שנערך סיכום תנובות המבכירות לפי מוצאן מהפריים השונים. עד לפני שנתיים היינו מרכזים ומסכמים את הנתונים של כל המבכירות שסיימו תקופת חליבתן תוך שנה מסויימת. אשתקד הוחל בעריכת הסיכומים לפי מועדי ההמלטה בשנת חשבון מסויימת והסיכור

מים משנת 1959/60 מובאים להלן לאחר עריכתם לפי שיטה זו. בס"ה נכללו בסיכום אחרון זה 4624 מבכירות, אולם אין זה המספר המלא של המבכירות שהיו נתונות לביקורת התנובה, כי מעדרים אחדים לא הגיעו הנתונים מחמת פיגורים והזנחה בהנהלת רשימות ספריה העדר.

טבלה 1. חלוקת המבכירות

ה ח ל ו ק ה ב א ח ו ז י ם							ס"ה המליטו	מבכירות
נחלבו בתקופות			יצאו 220 עד יום	המליטו בגילים				
ארוכות	נורמא' ליות	קצרות		2—3 שנים	מעל 3 שנים	עד שנתיים		
סיכום מצטבר								
ממבכירות שסיימו								
ב־58/59 ומאלה								
11.3	66.0	9.3	7.0	93.6	4.7	1.7	7011	שהמליטו ב־58/59
9.0	63.2	8.6	12.3	93.1	4.1	2.8	4624	המליטו ב־59/60

מיוצגים בלמעלה מ־100 בנות לכל פר. להלן מובאות הטבלאות 2 ו־3 בצירוף הסברות והערות קלות. הערות לטבלה 2: המבכירות שנחלבו 3 פעמים במשך תקופות נורמאליות הניבו בממוצע יומי 17.6 ק"ג חלב ויוצא שלעומת הממוצע מאשתקד הן עלו ב־0.7 ק"ג; באחוזי השומן הממוצע התבלטה ירידה כדי 0.05% ומשום כך העליה בתנובת השומן היומית היתה קטנה — מ־581 גרם בשנה הקודמת ל־595 גרם הפעם. 20.3% מהמבכירות שנכללו בסיכום זה נחלבו פעמיים ביממה. תנובתן היומית הממוצעת מס־תכמת ב־14.9 ק"ג חלב עם 526 גרם שומן; היוצא מזה שתנובת החלב שלהן היתה ב־15.3% פחותה מזו של המבכירות שנחלבו 3 פעמים ביממה ותנובת השומן שלהן היומית פחתה ב־11.6%. מן הראוי לציין את העובדה שהגיד הממוצע של אלה שנחלבו 2 פעמים הוא ב־2 חודשים נמוך מהגיל של אלה שנחלבו 3 פעמים ויש להניח שגם גורם זה היתה לו השפעת־מה על ההפרש בתנובה.

37.5% מבין המבכירות שהמליטו בטרם מלאו

בסיכום משנת 1959/60 מתבלטת העליה במספר המבכירות שהמליטו בטרם מלאו להן שנתיים; כן גדל מספרן של אלה שיצאו את העדרים בטרם סיימו תקופת חליבה שלמעלה מ־220 יום. לעומת זה פחת מספרן של המבכירות שהמליטו בגיל שלמעלה מ־3 שנים וכן של אלו שנחלבו תקופות נורמאליות.

בסיכום הנוכחי נמנו 60 פריים שלכל אחד מהם היו למעלה מ־10 בנות; 8 פריים מבין אלה

משקה טוב כחלב לבין משקאות מפוקפקים, המציפים את השוק ועולים לא פחות מהחלב.

לסיכום

מוקדם מדי לקבוע כללים, "כמסמרים נטרעים" (הלכות פסוקות), כל עוד אינם מבוססים די, ואם יש למומחים השונים, "הרהורים", הרי מוטב ללבן אותם במסגרת כלשהי ואז יהיו ודאי לתור עלת הענף במידה רבה יותר מאשר דרשיה בכתב.

אליעזר ישראלי כפר־בלום, ינואר 1962

טבלה 2. סוכים לפי האבות של המפלגות שהתפלגו בשנת 1959/60

מס' סדר	ה פ ר	בעל הפך	בנות בגיל 2-3 שנים	ה ק ר פ ו ת						ה ת נ ו נ ב ר ת								ה ק ר פ ו ת ג ו ר ר ת				מס' סדר
				בנות	עוד 220 יום	קצרות	נורמל ליות	ארוך כות	מספר בנות	הגיל בחד"ל	מספר חלבות	חלב ק"ג	שומן ק"ג	שומן %	יחיד חלבות	מחצית חלב ק"ג	שומן ק"ג	מחצית חלב ק"ג				
1	קישון	588	"א"ר	496	52	40	348	56	285	29	3×	5452	189	3.47	308	17.7	614	1				
2	דגור	190	"אלכ"	357	20	26	274	37	63	29	3×	4633	168	3.63	305	15.2	551	2				
3	גיל	569	"א"ר	262	26	29	186	21	54	29	2×	4954	170	3.43	305	16.2	557	3				
4	קרן שן	577	"א"ר	254	24	26	183	21	25	29	2×	4793	172	3.59	307	17.0	581	4				
5	מקסים	843	"א"ר	214	32	12	155	15	43	28	2×	4724	169	3.58	305	17.5	597	5				
6	ספיר	844	"א"ר	135	25	9	85	16	29	27	2×	4534	163	3.60	299	15.5	554	6				
7	קינג	188	"א"ר	123	12	10	86	15	126	28	3×	5293	184	3.48	311	17.0	592	7				
8	שרביט	573	"השדות"	108	16	6	69	17	68	28	2×	4506	168	3.73	312	14.4	538	8				
9	כרמי	849	באר-טובה	81	10	9	54	8	18	30	3×	5597	184	3.29	312	17.9	590	9				
10	עמוד	882	כפר ויתקין	73	31	6	32	4	14	28	2×	4183	144	3.44	296	14.1	486	10				
11	איתן	692	"השדות"	70	2	8	55	5	40	27	2×	4176	148	3.54	307	13.6	459	11				
12	אריאל	687	"השדות"	70	5	3	52	10	29	31	3×	4070	139	3.42	299	13.6	465	12				
13	פרדיננד	850	כפר ויתקין	67	15	9	38	5	49	30	2×	4460	161	3.61	290	15.4	555	13				
14	ירדני	842	"אלכ"	66	11	10	42	3	33	28	2×	4504	153	3.40	300	15.0	510	14				
									37	30	3×	3942	136	3.45	295	13.4	461					
									5	30	2×	5171	178	3.44	302	17.1	589					
									3	30	2×	4130	151	3.66	293	14.1	515					

575	16.5	308	3.49	177	5078	3×	30	26	7	26	2		35	"השורות"	847	32
603	16.9	297	3.56	179	5028	3×	32	21	2	23	4	5	34	"אלכ"	916	33
590	16.1	290	3.67	171	4659	2×	31	2								
619	17.7	294	3.49	182	5212	3×	31	11	6	16	4	6	32	"אז"	904	34
526	15.3	302	3.44	159	4619	2×	31	5								
597	17.1	298	3.50	178	5084	3×	31	21	1	26	1	4	32	"אז"	906	35
557	15.7	300	3.54	167	4714	2×	31	5								
585	17.5	306	3.35	179	5349	3×	28	20	1	20	7	3	31	"אלכ"	920	36
607	18.0	305	3.37	185	5497	3×	33	19	3	19	1	4	27	"אז"	625	37
622	19.6	315	3.18	196	6168	3×	29	18	5	20	1	1	27	"השורות"	925	38
530	17.3	300	3.07	159	5181	2×	27	2								
540	15.6	300	3.45	162	4692	3×	29	4		22	1	2	25	באר טופיה	584	39
518	15.2	299	3.42	155	4535	2×	29	18								
643	19.3	308	3.32	198	5959	3×	31	17	6	17		1	24	"השורות"	576	40
652	18.9	290	3.45	189	5476	3×	29	8	5	12	3	5	25	"אז"	911	41
623	16.6	295	3.75	184	4903	2×	28	4								
585	17.2	306	3.40	179	5260	3×	32	11	1	13	4	6	24	"אז"	470	42
494	12.9	312	3.82	154	4036	2×	31	2								
486	14.3	296	3.40	144	4240	2×	29	13	2	13	4	4	23	באר טופיה		43
605	18.1	301	3.33	182	5462	3×	27	14	2	16	1	3	22	"אז"	903	44
639	17.9	330	3.57	211	5903	2×	27	2								
591	17.6	298	3.36	176	5244	3×	30	14	4	14	3		21	"השורות"	876	45
583	17.5	302	3.32	176	5300	3×	29	14	2	15	1	3	21	"השורות"	693	46
420	11.7	291	3.58	122	3404	2×	24	1								
545	14.0	308	3.90	168	4303	3×	28	4		13	4	4	21	באר טופיה	895	47
514	14.2	301	3.62	155	4279	2×	29	9								
597	18.1	315	3.30	188	5693	3×	31	12	3	12		3	18	"השורות"	888	48
602	16.7	314	3.60	189	5254	3×	32	8	3	10	1	4	18	"אז"	864	49
530	14.3	298	3.71	158	4261	2×	33	2								
607	18.5	298	3.29	181	5504	3×	30	13	2	13	1	1	17	"השורות"	878	50
617	18.4	295	3.36	182	5418	3×	31	13	1	13	3		17	צאליט		51
468	14.0	297	3.34	139	4163	3×	30	10		10	2	2	14	גבעת חז	900	52
621	21.6	317	2.87	197	6859	3×	31	6	5	6		1	12	שופל		53
628	18.4	296	3.41	186	5448	3×	33	6	1	6	1	4	12	גניגל		54
554	16.2	289	3.42	160	4682	3×	31	6	2	7	1	1	11	"השורות"	626	55
419	12.5	322	3.37	135	4010	2×	24	1								

התוצאות הכלכליות										הנתונים הכלכליים				הנתונים הכלכליים		הנתונים הכלכליים		הנתונים הכלכליים	
שנה	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	
1957	16.2	298	3.63	175	4815	3×	26	7	1	7	2	2	1	11	"אל"ה"	922	56	56	
1958	15.8	286	3.72	168	4518	3×	30	7	7	2	2	2	2	11	"השדרות"	963	57	57	
1959	17.6	283	3.62	180	4968	3×	34	8	2	8	2	2	2	10	"אל"ה"	914	56	56	
1960	19.7	291	3.17	182	5735	3×	31	7	1	7	7	7	2	10	הפז	591	59	59	
1961	15.8	281	3.37	150	4449	3×	28	7	1	7	7	7	2	10	הפז	800	60	60	
1962	17.4	305	3.32	176	5302	3×	30	244	47	299	54	88	488	הפז	800	60	60		
1963	14.5	298	3.53	153	4334	2×	29	55						488	הפז	800	60	60	

ה ת ג ר ו ת										ת ק פ ו ת				בנות		סכום המכירות שמואלית ב"ש 1959/60
מחלקת לידים שומ"ג		ימי חליבה	שומ"ג %	שומ"ג ק"ג	חלב ק"ג	מספר חליבות	הגל בוח"ג	מספר בנות	ארוך כוח	נורמ"ג ליות	קצירות	עד 220 יום	בוגל 2-3 שנים			
595	17.6	304	3.38	181	5351	3×	30	2334	417	2925	399	567	4308	סך הכל והמוצע		
526	14.9	302	3.54	159	4495	2×	28	591	9.7	67.9	9.3	13.1	100		באחוזים	
553	16.3	302	3.39	167	4925	3×	57	5	75	15	33	128	מכירות בגיל עד שנתיים			
487	13.8	300	3.51	146	4154	2×	18	3.9	58.6	11.7	25.8	100				באחוזים
614	18.8	308	3.26	189	5791	3×	122	21	127	19	21	188				
531	14.1	290	3.56	154	4326	2×	5	11.2	67.6	10.0	11.2	100		באחוזים		

החברות של בנקים באגרות האוצר

תקופות נורמליות מועדונות 305-2 מ"ר חז"בה									
2 חז"בות					3 חז"בות				
שומן ק"ג	שומן %	חלב ק"ג	חלב בנות	שומן ק"ג	שומן %	חלב ק"ג	חלב בנות	מספר בנות	מספר בנות
161.7	3.63	4453	213	173.5	3.45	5033	1585	12.1	71.2
161.3	3.59	4484	193	178.1	3.43	5216	1291		
167.4	3.57	4697	354	182.1	3.38	5368	2039		
								9.9	69.4
								20.7	3446
									4491
									1958/9
									1958/9
									1959/60

לקידום ביקורת-החלב במושבים

לי שהפתרון הטוב ביותר יהיה — לשלב את ביקורת החלב במושבים במסגרת הביקורת הקיימת בקיבוצים, ובעזרת אותם המבקרים. כל מבקר יעבוד במושב אחד או במספר מושבים סמוכים וישלים את מכסתו במשקים קיבוציים. על המבקר לגור במושב או בקירבתו, כך שבימי עבודתו במושב יוכל לעת ערב לשוב לביתו.

צירוף עבודה כזה היה מחייב הגדלת מספר המבקרים בהתאם להיקף הכללי-ארצי של הביקורת; הוא גם יקל על עבודת המבקרים ויגוון אותה ויצמצם את הנידודים המרובים, שהם מנת חלקם כיום. גם מבחינת הביצוע ויעילות העבודה יהיה סידור זה מוצלח, באשר מבקרים בעלי ניסיון יבקרו גם במושבים וכל הביקורת תהיה כפופה לרשת אחידה שקל לפקח עליה.

אין הכרח בדבר שמתחילה יצטרפו לביקורת כל בעלי העדרים שבמושב מסוים. מעבודתי בביקורת החלב במושב התרשמתי שלא רצוי לכפות על החברים את ההצטרפות בתוקף החלטת פנימית של המושב, כי זה מקשה לפעמים על עבודתו של המבקר וגם משפיע באורח לא רצוי על אותם החברים שעדיין מהססים. גם האגודות להזרעה נמנעו בעבר מלנקוט בצעדים קיצוניים נגד חברים שלא הצטרפו לביקורת החלב. ברור שגם כיום אין מקום לזה. לכן יצטרף כל אחד לביקורת לפי רצונו והכרתו, ובכל מקום שיימצא מספר מינימאלי של משקים מעוניינים (6—7) אפשר יהיה להתחיל בביקורת.

כדי להחדיר את ביקורת החלב למושבים ברחבי הארץ יש לדעתי לפעול בשלבים, דלהלן:

1. בטרם נפנה למתישב הבודד שבמושב יש לערוך דיון ממצה בין כל הגורמים המקצועיים (ה.מ.ב., מינהל ההדרכה, האגודות להזרעה ותנור עת המושבים) ולברר באיזו מידה תהא החדרת הביקורת במושבים דבר בעיתו לשם קידום ענף הבקר בארץ בכלל ובמושבים בפרט, ואם הדבר יצדיק את המעמסה הכספית והארגונית הכרוכה בכך. אני מייחס חשיבות להתייעצות קודמת זו משום שהתרשמתי בזמן האחרון שאגודות ההזר

בחוברת מס. 49 מעדיר הח' פ. לנדסברג שוב את שאלת ביקורת-החלב במושב. נראה לי שיש למצוא דרך מעשית כדי לצאת מן המצב השורר בנידון זה אצלנו. ביקורת החלב היא בת-לווייתו של העדר הקיבוצי מראשית התפתחותו; לעומת זאת, במושבים היא נחלת יחידים, חוץ במספר מושבים ותיקים, בהם השתרשה הביקורת מזמן. כמעט אין תזוזה בנידון זה, ואף היו מושבים שהתחילו בביקורת והפסיקו לאחר זמן קצר.

צודק הח' ל. בהנחתו כי הגטל הכספי והביעיות הארגוניות הם הגורמים המעכבים העיקריים, ויתכן שגם חוסר הסברה מספיקה בחוגי הבקרים שבמושבים הוא בעוכרי אירגון הביקורת. ביקורת החלב במושב יקרה מאוד עקב המספר הקטן של פרות שניתן לבקר ביום עבודה אחד. אין החבר במושב יכול או צריך לשאת לבדו בהוצאה זו, ועל כל הגורמים המעוניינים והנוגעים בדבר לתת את חלקם (ראה א. לוי — הראורים לאחר סיור בחו"ל, חוברת 48).

אך מעל לכל צריך להיות ברור לנו שכל עוד לא תטפל ההתאחדות בכל הרצינות בענין זה, ולא תקח על עצמה את אירגון הביקורת במושבים, אין לצפות לשינוי פני הדברים. נראה

להן שנתיים יצאו את העדר, או שהתייבשו לפני שסיימו תקופת חליבה בת 265 יום; אחוז היוצר אות או המתייבשות טרם זמן מבין אלה שהמליטו בגיל שבין 2 שנים ל-3 שנים עמד על 22.3. המבכירות שהמליטו בטרם מלאו להן 2 שנים ונחלבו 3 פעמים הניבו בממוצע יומי ב-1.3 ק"ג חלב פחות מאשר אלה שהמליטו בגיל 2—3 שנים; לעומתן — המבכירות שהמליטו בגיל שלמעלה מ-3 שנים הניבו ב-1.2 ק"ג חלב יותר מאלה שהמליטו בגיל 2—3 שנים.

הערה לטבלה 3. כאן חישובנו את הסטיות של בנות כל פר לגבי הממוצע הכללי של בנות פרי-האגודות להזרעה.

ראובן כרי-ענן

האגף לבעלי חיים, המחלקה לבקר

הקריה, 31 בדצמבר 1961